

รายงานสรุปผลการดำเนินการเสนอกรมปศุสัตว์
การขับเคลื่อนนโยบายของกรมปศุสัตว์ (DLD Co-Ordinator : DLD-C)
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร

ภารกิจที่ ๑ การควบคุมป้องกันและเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ รอบที่ ๒ (เมษายน - สิงหาคม ๒๕๖๙)

กิจกรรม : การรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ และการทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยง

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อกระตุ้นให้สัตว์เลี้ยงให้มีภูมิคุ้มกันต่อโรคอย่างทั่วถึง

๒. เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสัตว์ในพื้นที่เสี่ยง

๓. เพื่อช่วยลดความเสียหายและลดอัตราการตายหรือเจ็บป่วยของสัตว์

ผลการดำเนินงาน

๑. การประชุมเตรียมความพร้อมและประชาสัมพันธ์

๑.๑ ประชุมจัดบูรณาการร่วมกับด่านกักกันสัตว์ชุมพร ในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคระบาด กำหนดเป้าหมาย รวมทั้งการจัดทีมปฏิบัติงานในพื้นที่

๑.๒ ประชุมซ้อมแผนการเฝ้าระวังและป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease: FMD) ชนิด Serotype SAT ๑ ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต ๘ เตรียมความพร้อมรับมือโรคระบาดสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ ประชุมประจำเดือนระดับอำเภอ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ และการทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยง

๑.๔ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์

๒. การรณรงค์ทำวัคซีนป้องกันโรคให้กับสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่เสี่ยงซึ่งดำเนินการตามชนิดสัตว์ ดังนี้

๒.๑ ประเภทสัตว์ โคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย วัคซีนป้องกันโรคลัมปี สกิน และวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

๒.๒ ประเภทสัตว์ปีก ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์เป็ด-ไก่ วัคซีนป้องกันโรคกาฬโรคเป็ด วัคซีนโรคนิวคาสเซิล และหลอดลมอักเสบติดต่อกัน

๓. อนุรักษ์การพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ฟาร์มหรือสถานที่เลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่เสี่ยง

๔. ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

๕. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การทำวัคซีนป้องกันโรคให้กับสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรและการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เพื่อสร้างความรับรู้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ ไลน์กลุ่มผู้นำชุมชน เฟซบุ๊กและเว็บไซต์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร จำนวน ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

โรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) ในสัตว์กับคุณ

หมายเหตุ: เป็นคนละโรคภัยแรงกับ "โรคมือ เท้า ปาก" ในคน (เกิดจากเชื้อคนละชนิด)

1. รู้จักสาเหตุและกลุ่มเสี่ยง

เชื้อสาเหตุ: ไวรัส FMDV (สายพันธุ์หลักในไทย: O, A, Asia 1)

กลุ่มเสี่ยง: สัตว์ที่กินทุกชนิด เช่น วัว ควาย หมู แพะ แกะ

ทางลมหายใจ **กินอาหาร/น้ำที่ปนเปื้อน** **สัมผัสสารคัดหลั่งของสัตว์ป่วย**

2. สังเกตอาการป่วย

ไข้สูง: สัตว์จะมีอาการซึมและเบื่ออาหาร

แผลในปาก: ตุ่มพองใสที่ริมฝีปาก เหงือก ลิ้น น้ำลายไหลยืด กินอาหารไม่ได้

แผลที่เท้า: ตุ่มพองชอกที่ขา/ไรกับ เจริบตา เติบเคแผล หรือที่ขาอาจหลุด

3. 3 มาตรการ ป้องกันและควบคุม

ทำวัคซีน: ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้สัตว์ในฟาร์มเป็นประจำทุก 6 เดือน

จำกัดการเข้า-ออก: ห้ามยานพาหนะและบุคคลเข้าพื้นที่เสี่ยงโดยไม่จำเป็น

คัดกรองสัตว์ใหม่: ทักกับสัตว์ใหม่เพื่อรอดูก่อนนำเข้ารวมฝูงทุกครั้ง

คู่มือฉีดวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร)

1. โปรแกรมวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย (FMD)

- ฉีดเข็มแรกเมื่อลูกสัตว์อายุ 4-6 เดือน
- ฉีดกระตุ้นซ้ำหลังเข็มแรก 1 เดือน
- หลังจากนั้นฉีดทุก 6 เดือน

Cattle icon Buffalo icon Goat icon

2. ขั้นตอนการเตรียมการฉีด

- จัดเตรียมสัตว์ในสถานที่สะอาด สดความเครียด
- ทำความสะอาดอุปกรณ์ฉีดวัคซีนและมือ
- ผสมวัคซีนและใช้งานทันที ห้ามเก็บวัคซีนที่ผสมแล้วเกิน 6 ชม.

Calendar reminder Hand-wash

ข้อมูลวัคซีนและปริมาณการใช้

- โค-กระบือ: ขนาด 2 มล./ตัว (ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง หรือ กล้ามเนื้อ)
- แพะ-แกะ: ขนาด 1 มล./ตัว (ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง หรือ กล้ามเนื้อ)

คำเตือน: ห้ามฉีดสัตว์ที่ตึงท้อง หรือ ใกล้คลอด

ข้อควรระวังสำคัญ (Critical Cautions)

- ตรวจเช็คอุณหภูมิเก็บวัคซีนที่ 2-8°C เสมอ
- ห้ามแช่แข็งวัคซีนเด็ดขาด!
- หากพบอาการแพ้รุนแรง ให้รีบแจ้งสัตวแพทย์ทันที

Temperature sensor

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร โทร 077511 614 LINE ID: @dld_chumphon

การทำวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์ปีก

การสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันโรคระบาดที่สำคัญ เช่น โรคนิวคาสเซิล, โรคหลอดลมอักเสบ, โรคพิษตาช โดยสามารถศึกษาข้อมูลการเลือกใช้วัคซีนและวิธีปฏิบัติเบื้องต้นได้จาก สำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์ [1]

วิธีการให้วัคซีนที่นิยม

- หยอดตา หยอดจมูก หรือหยอดปาก** นิยมใช้กับลูกไก่หรือสัตว์ปีกขนาดเล็ก (เช่น ND + IB)
- ผสมในน้ำดื่มหรือพ่นละอองฝอย** สะดวกสำหรับสัตว์ปีกจำนวนมากในฟาร์ม
- ฉีดเข้ากล้ามเนื้อหรือใต้ผิวหนัง** มักใช้กับวัคซีนเชื้อตายสำหรับสัตว์ปีกรุ่นโตหรือแม่พันธุ์

โรคและวัคซีนหลักในสัตว์ปีก

โรคนิวคาสเซิล ใช้วัคซีนเชื้อเป็น หรือวัคซีนรวมป้องกัน นิวคาสเซิลและ หลอดลมอักเสบติดต่อ	โรคพิษตาช ใช้วัคซีนป้องกัน พิษตาช	โรคหัดตาเปิด-ไก่ ใช้ตามความเหมาะสม ของชนิดสัตว์ปีก
---	--	---

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร
เบอร์โทร: 077 511 614

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร ออกประกาศ

เตือนเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง

เผื่อระวัง! โรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) สายพันธุ์ **Serotype SAT1** ที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่

ให้เพิ่มมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) อย่างเคร่งครัด ตรวจสอบอาการสัตว์เสี่ยงอย่างใกล้ชิด

อาการของโรค FMD

- มีไข้ น้ำลายไหล
- แผลในปาก ลิ้น เหงือก
- เจ็บปาก ทำ เติบเคแผล
- เบื่ออาหาร ซึม
- ไม่ลุกส่ายอาจตายเฉียบพลัน

ช่องทางการแพร่เชื้อ

- การสัมผัสสัตว์ป่วย โดยตรง
- การเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือจากสัตว์
- น้ำลาย น้ำเยื่อ สดกหรือมูลสัตว์
- อุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะ
- คน สัตว์ พาหนะ ที่ปนเปื้อนเชื้อเข้าสู่พื้นที่

มาตรการป้องกันที่สำคัญ

- ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อรถบรรทุก อุปกรณ์ ยานพาหนะ อย่างสม่ำเสมอ
- จำกัดการเข้า-ออกฟาร์ม บุคคลภายนอกต้องผ่านการฆ่าเชื้อ
- จัดการอาหาร น้ำ และมูลสัตว์อย่างถูกสุขลักษณะ
- หากมีสัตว์ตายตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ให้ดำเนินการฝังหรือฝังในถังซีเมนต์อย่างปลอดภัย

หากพบสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย

- รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที อย่าปกปิดข้อมูล
- แยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง และห้ามเคลื่อนย้าย
- ห้ามจำหน่าย/เคลื่อนย้ายสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์
- ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ในการควบคุมและป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด

ร่วมมือ ร่วมใจ ป้องกันโรค FMD

เพื่อปกป้องสัตว์เสี่ยง อาชีพ และความปลอดภัยของทุกคน แต่สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

แจ้งเหตุ / สอบถามข้อมูล สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร 077-511-511 077-511-614 หรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอใกล้บ้านท่าน

ติดตามข่าวสารและประกาศเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร

เผื่อระวังวันนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายในวันหน้า

๖. รายงานผลการฉีดวัคซีนและทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยง รอบที่ ๒/๒๕๖๙

ชนิดวัคซีน	เป้าหมาย (ตัว)	ผลการดำเนินงาน (ตัว)
FMD	๑๗,๑๐๐	๑๗,๑๐๐
HS	๖๐๐	๖๐๐
ND+IB	๒๔๒,๐๐๐	๒๔๒,๐๐๐
Fowl cholera	๓๙,๔๐๐	๓๙,๔๐๐
กาฬโรคเป็ด	๑,๖๐๐	๑,๖๐๐
รวม	๓๐๐,๗๐๐	๓๐๐,๗๐๐
ทำลายเชื้อโรคในพื้นที่เสี่ยง	เป้าหมาย (แห่ง)	ผลการดำเนินงาน (แห่ง)
สถานที่ฆ่าสัตว์ปีกรายย่อย	๒	๒
สนามชนไก่/ซ้อมไก่	๑๕	๑๕
พื้นที่เสี่ยงนกอพยพ	๘	๘
พื้นที่เสี่ยงตามแนวชายแดน	๖	๖
พื้นที่เสี่ยงโรคระบาด	๒๐๐	๓๑๔
รวม	๒๓๑	๓๔๕

หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงาน

๑. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร
๒. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุกอำเภอ
๓. ด่านกักกันสัตว์ชุมพร
๔. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น
๕. ผู้ประกอบการ
๖. ผู้นำชุมชน

ปัญหา-อุปสรรค

๑. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ระดับอำเภอ ไม่เพียงพอเทียบกับจำนวนฟาร์มและพื้นที่รับผิดชอบที่กว้าง
๒. งบประมาณและปริมาณวัคซีนที่ได้รับจัดสรรมาล่าช้าหรือไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาระบาดของโรค
๓. ขาดพาหนะและอุปกรณ์เก็บรักษาวัคซีนแบบควบคุมอุณหภูมิ ในการลงพื้นที่ห่างไกล

ข้อเสนอแนะ

๑. จัดทำแผนและปฏิทินการรณรงค์ล่วงหน้า ให้สอดคล้องกับฤดูกาลเสี่ยงโรคระบาดในแต่ละภูมิภาค
๒. ขยายเครือข่ายอาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านพร้อมค่าตอบแทน เพื่อช่วยกระจายงานฉีดวัคซีนและทำลายเชื้อในพื้นที่ห่างไกล
๓. จัดสรรงบประมาณและวัคซีนให้ทันเวลา โดยเฉพาะก่อนฤดูระบาดของโรคระบาดฤดู

รายงานปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor)

๑. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และเกษตรกร ทำงานร่วมกันเป็นทีมเดียวช่วยสร้างความเชื่อมั่นและชักชวนเกษตรกรให้ความร่วมมือ
๒. การสื่อสารความรู้ที่ต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรเข้าใจประโยชน์และตระหนักถึงความเสี่ยงหากไม่ฉีดวัคซีนหรือไม่ทำลายเชื้อ